

VOX

HIERONYMI

6 De schoolstrijd / 10 Om en Om: Danny Desar
14 Promoverende docenten op het USG / 12 Toegankelijk gymnasium
16 Literatuuronderwijs/ 20 De top 3- en meer van Ahmed Ennkili

In dit nummer

Voorwoord	3
Ouderraad	4
De schoolstrijd	6
Fotoreportage: De schoolstrijd	8
Om en Om: Danny Desar	10
Toegankelijk Gymnasium	12
Promoverende Docenten: Nienke Draaisma en Ruben Poelstra	14
Literatuuronderwijs op het USG	16
De top 3 én meer	20
Van de Rector	22

Colofon

De Vox Hieronymi is het blad voor ouders van leerlingen van het Utrechts Stedelijk Gymnasium. Het wordt uitgegeven door de Ouderraad.

Redactie

Rosa Draaisma (eindredactie)
Martin Jan Gaasbeek (fotografie)
Eva van der Meer
Laura van Steenveldt
Aleida Bos
Aarti Rampadarath
Iris Roelands
Floor Lintmeijer (USG)

Concept & ontwerp

Sylvia Wink (www.lawine.nl)

Opmaak

Grafisch Lyceum Utrecht
StudioS2B: Ilja Bras

Coverfoto

Martin Jan Gaasbeek

www.usgym.nl/vox-hieronymi
redactievoxhieronymi@gmail.com

50 jaar Vox

We naderen alweer het einde van het schooljaar. Het tweede schooljaar van mijn zoon op het USG. Ik weet als ouder inmiddels dat er veel leuke dingen worden georganiseerd op school. De schoolstrijd, waarover u in deze Vox kunt zien en lezen, is daar een mooi voorbeeld van. Het is heel fijn dat dit soort activiteiten dit schooljaar weer door konden gaan, en we voor het eerst in vier schooljaren een jaar zonder schoolsluitingen hadden. Goed ook om te lezen dat het USG zich inspant om het gymnasium, met zijn mooie activiteiten, toegankelijk te houden en te maken.

Ook ouders zijn zeer betrokken bij het USG, zoals ook blijkt uit de bijdrage van de Ouderraad op de volgende pagina. Een ander voorbeeld van ouderbetrokkenheid is uiteraard de Vox. Afgelopen april was het vijftig jaar geleden dat informatiebulletin Vox Hieronymi werd opgericht op initiatief van de Oudercommissie (met een K toen). In het eerste nummer van de Vox schreven zij het volgende: "Reeds geruime tijd heeft de commissie de indruk, dat ondanks haar inspanning (...) vele ouders niet of nauwelijks betrokken zijn bij hetgeen in en om het Stedelijk Gymnasium gebeurt." De Vox werd opgericht om daar iets aan te veranderen.

Al vijftig jaar schrijven ouders artikelen over ontwikkelingen op school, zaken die hen opvielen en waar ze meer over wilden weten: interessante activiteiten voor leerlingen waar ze meer over willen vertellen. Via de Vox informeren zij andere ouders. En dat is heel prettig als je tienerkind zelf niet veel meer vertelt over zijn of haar schooldag dan dat-ie oké was.

Vijftig jaar geleden was de Vox nog niet zo mooi vormgegeven en stonden er ook geen foto's in. Inmiddels

INFORMATIEBULLETIN

STEDELIJK GYMNASIUM UTRECHT
nummer 1 april 1973

Voorlopige redactie:

B.F. Brdsewicz-Moelhuizen
A.L.M. Bommelje-de Waard
J. Bakker
P. Schackink Kool
S. Verbeek

redactie-adres:
Van Lidth de Jeudestraat 24
Utrecht, tel.(030) 312060

Inhoud:

-Informatiebulletin pag. 1
-Jaarverslag oudercommissie pag. 2
-Plaatsbepaling Stedelijk Gymnasium pag. 3
-Het schoolakkoord pag. 6
-Uit de oudercommissie pag. 9
-Uit de school pag. 10

Een informatiebulletin

Bij het verschijnen van het eerste nummer van een 'informatiebulletin' van en voor ouders van leerlingen van het Stedelijk Gymnasium, past een 'verklaring' van de oudercommissie.

Reeds geruime tijd heeft de commissie de indruk, dat ondanks haar inspanningen -ik denk hier aan de ouderavonden, spreekuur van leden van de oudercommissie tijdens het leraren-sprekuren na de rapporten en eerste klas-avonden- vele ouders niet of nauwelijks betrokken zijn bij hetgeen in en om het Stedelijk Gymnasium gebeurt. Oorzak van dit gebrek aan betrokkenheid ziet de oudercommissie in te weinig of gebrekkige informatie. Het meeste hiervan komt via de leerlingen naar de ouders. Doordat er weinig informatie komt, is er ook weinig belangstelling. De oudercommissie vroeg zich af, hoe zij de betrokkenheid van de ouders op het onderwijs in het algemeen en op de gang van zaken aan het gymnasium in het bijzonder, zou kunnen bevorderen.

Een voorstel van de oudercommissie om meer informatie aan de ouders te verschaffen door middel van een regelmatig verschijvend 'informatiebulletin' werd door een voorlopige redactie-commissie uitgevoerd. Dit experiment kan misschien een bijdrage leveren tot betere communicatie tussen oudercommissie en ouders, maar ook tussen de ouders en de school.

De reikwijdte van een bulletin blijft vanzelfsprekend niet beperkt tot de ouders. Het functioneren ervan staat of valt met inhoud en verspreiding. Wat de inhoud betreft denken wij aan alle mededelingen, officiële en informele van oudercommissie aan ouders, informatie van schoolleiding, leraren en (groepen van) leerlingen aan ouders. En ten slotte aan informatie over onderwijsproblemen, die veel ouders niet of per toeval halen uit dagbladen en/of tijdschriften. Veel van deze informatie is onontbeerlijk om besluiten, te nemen of genomen besluiten en ontwikkelingen in de eigen school actief mee te maken.

Wij hopen dat ouders, leraren en leerlingen gebruik zullen maken van dit communicatiekanaal, waardoor het contact tussen oudercommissie en haar achterban, tussen ouders en schoolgezinschap en omgekeerd, zal groeien.

Uiteraard is de redactie-commissie als een voorlopige bedoeld. Ouders, die ervoor voelen mee te werken aan het 'informatiebulletin' kunnen zich melden bij de voorlopige redactie.

kent de Vox een mooie traditie van fotoreportages. Zo kunnen wij als ouders in dit nummer toch een beetje meegenieten van de afgelopen schoolstrijd.

We zijn heel blij dat de redactie vanaf dit nummer is uitgebreid met twee nieuwe ouders. Maar nieuwe redactieleden zijn altijd welkom. Wilt u ook meer ontdekken over het USG, en dat delen met andere ouders? Stuur dan een berichtje naar redactievoxhieronymi@usgym.nl.

Namens de redactie van de Vox Hieronymi,
Rosa Draaisma ■

Sterren op het USG

In ieder nummer van de Vox geeft de Ouderraad een kort overzicht van waar zij zoal mee bezig is.

TEKST: MARK DAVIDS, FOTO'S: YVETTE VAN KOPPEN EN META VOS

Het is eindexamentijd, ook voor mijn middelste zoon Chris. Hij is vier jaar geleden na 2 jaar USG vanwege de woordjes Grieks (die maar niet bleven plakken...) overgestapt naar een andere school. En daar heel gelukkig geworden. Zo vindt elke leerling zijn eigen pad, zoals het in de sterren geschreven staat. Alle kandidaten – en hun ouders – veel succes!

'STERRENKIJKEN DOOR DE EEUWEN HEEN'

De sterren verbinden ons ook met het verleden. Hoe, dat lieten Aad Gordijn (Natuurkunde) en Floortje Kootte (Klassieke talen) ons op de Ouderlesavond op 21 februari zien. Zij vertelden de verhalen van de sterrenbeelden en namen ons mee met sterrenkijkers uit oude beschavingen. Ook de lessen 'De kunstrevolutie van de 19e eeuw', 'Ik zie, ik zie, wat jij niet ziet!', 'De Koude Oorlog' en 'Waarom meneer Van Dale niet meer op antwoord wacht' gaven ons inzicht in de rijke intellectuele vorming die onze kinderen dagelijks beleven. Genieten!

5 STERREN VOOR GRIEKS

Na een proef vorig jaar krijgen dit jaar alle eerste klassen Grieks 'nieuwe stijl', zo hoorden we op de Contactouderavond van 28 maart. De vakgroep Klassieke Talen heeft het curriculum vernieuwd, vooruitlopend op een landelijke vakvernieuwing. Er wordt meer vanuit thema's gewerkt, minder grammatica-gestuurd, meer aandacht voor de cultuur, actualiteit en de vorming van de leerling. Dat geven we 5 sterren!

JONGE STERREN

Wat een jonge sterren lopen er toch rond op het USG! Op de jaarbijeenkomst van ouders op 4 april werden we verwend met optredens van Amor (muziek), Choros (dans), Lampomène (theater) en Hybris (debat). Intisar Maddoe hield een indrukwekkende persoonlijke speech dat er veel hokjescultuur heerst, maar dat dat niet meer kan. Zij past zelf niet in de hokjes die mensen bedenken voor haar. Zo is zij zowel Surinaams als Marokkaans. Moslim, maar zonder hoofddoek. Gymnasiast, maar hockeyt niet. Met haar speech

heeft zij de landelijke debatwedstrijd 'Op weg naar het Lagerhuis' van BNNVara gewonnen, dat werd uitgezonden op 6 mei. Gefeliciteerd! Verder bespraken we op deze bijeenkomst de resultaten van de driejaarlijkse ouderenquête (zie usgym.nl/ouderraad). Hierin roemen we als ouders het USG, maar bevelen we ook de schoolleiding aan om nog responsiever naar ouders te zijn, meer contact te houden en met ouders te praten over de ontwikkeling van hun kind en hun wensen & suggesties. En terug te koppelen wat je er mee doet.

Intisar Maddoe speech

EUROPESE STERREN

De twaalf sterren in de Europese vlag staan voor de idealen van eenheid, solidariteit en harmonie tussen de volkeren van Europa. Om dat te ervaren moet je Europa in. Daarom is het super dat er weer veel leerlingen met school op reis konden gaan dit jaar. Mijn dochter in de vierde heeft op haar reis veel nieuwe vrienden in haar jaarlaag gemaakt. De reizen gaan dus over cultuur én over verbinding en sociale ontwikkeling. Helaas staan de beproefde bestemmingen (Terschelling, Trier, Marokko (alleen GLOS), Rome/Campanië/Griekenland) onder druk, zowel financieel als qua duurzaamheid. Maar hoe kunnen leerlingen Europese burgers worden als ze niet zo nu en dan Europa ervaren, het moderne én klassieke Europa? Waar een wil is is een

weg vinden wij. Wij blijven de schoolleiding op het hart drukken de beproefde bestemmingen te behouden en niet het pad van verschraving op te gaan.

TENSLOTTE

Dit jaar nemen Elske Bosma, Meta Vos en ik afscheid van de ouderraad. Het was erg leuk om het USG beter te leren kennen en bij te dragen aan behoud en versterking van al het moois op deze prachtige school, terwijl deze flink groeide (26% in 5 jaar). Ave! Namens de Ouderraad,
Mark Davids (voorzitter)

PS: We zoeken elk jaar wel nieuwe leden, dus kom in de lucht als je dat wat lijkt (ouderraad@usgym.nl). ■

Ouderlesavond 'Ik zie, ik zie, wat jij niet ziet!'

De Schoolstrijd

Na een afwezigheid van drie jaar was-ie weer terug: de Schoolstrijd. Op 19 en 20 april vond dit spektakel weer plaats, dit jaar voor de 16de keer. Een mooie aanleiding voor Vox om Hanneke Faber, een van de twee opperhoofden in de strijd, te vragen wat deze competitie betekent voor de leerlingen en de school.

TEKST: EVA VAN DER MEER

De Schoolstrijd bestaat sinds 2005 en is indertijd bedacht als activiteit die de saamhorigheid in de mentorklassen moest verhogen en meerdere kunstvormen en andere disciplines de school in moest krijgen. Hoeveel je er als ouders of verzorgers thuis van meekrijgt, hangt in belangrijke mate af van wat je kind over de Schoolstrijd kwijt wil. Gelukkig kunnen we als Vox ook via andere kanalen aan info over dit (hopelijk weer) jaarlijkse spektakel komen. Muziekdocent en cultuurcoördinator Hanneke Faber is al sinds 2009 betrokken bij de organisatie van deze jaarlijkse schoolcompetitie en vertelt er enthousiast en bevlogen over.

Wat houdt de Schoolstrijd in?

“Alle eerste, tweede en derde klassen gaan twee dagen aan de slag met een thema dat is bedacht door de Muzen, een groep vierdeklassers die de strijd inhoudelijk organiseren. Als klas gaan de leerlingen de strijd aan om te winnen van andere klassen. Het mooie is dat elke klas leerlingen heeft met verschillende talenten.

‘Het zijn twee wervelende, spannende dagen, waarop leerlingen anders naar zichzelf en elkaar kijken’

De Schoolstrijd biedt hun een podium om te shinen. Ze kunnen bijvoorbeeld laten zien dat ze goed zijn in bouwen, dans of denksport, allemaal andere dingen dan

ze normaal in de klas doen. Deze talenten kunnen ze nu inzetten voor hun klas.

Het zijn twee heel wervelende, spannende dagen, waarop leerlingen anders naar zichzelf en elkaar kijken en het groepsgevoel in de klas vergroot wordt. Alles op school is anders dan anders. Het bruist van de energie en er gaan ook weleens dingen mis, dan zit iedereen op het puntje van zijn stoel.”

Hoe ging dat tijdens corona?

“In het eerste coronajaar stond de Schoolstrijd voor 2020 al in de startblokken. Maar toen ging de school dicht en kon het drie jaar niet doorgaan. De Muzen van dit jaar hebben dus nog nooit een Schoolstrijd meegeemaakt: zij zaten in 2020 in de eerste klas. Zij moesten echt het wiel opnieuw uitvinden. Niemand wist wat de bedoeling was, dus we moesten ze intensiever begeleiden. Ze misten de ervaring, dat maakte het extra ingewikkeld maar ook extra leuk.”

Voor veel ouders is het dus ook een onbekend fenomeen. Wie strijdt er tegen wie?

“De leerlingen strijden in principe per jaarlaag en komen per onderdeel bij elkaar om hun best te doen. Tussendoor houdt iedereen een online scorebord in de gaten dat elke ronde wordt bijgewerkt door de Muzen. Op de tweede dag is er een slotact waarbij elke klas heel veel punten kan winnen. Deze finale levert uiteindelijk één klas op met de meeste punten, dat is de grote winnaar.”

Hoe worden de punten verdeeld?

“Er is per discipline een jury van Muzen waar ook een docent in zit om erop toe te zien dat het er eerlijk aan toe gaat. Zo willen we bijvoorbeeld voorkomen dat een broertje of zusje voorgetrokken wordt. Het jureringsysteem is door de Muzen uitgedacht, wat een mooie uitdaging voor ze is. Voor de Muzen is de Schoolstrijd sowieso leerzaam. Ze krijgen veel verantwoordelijkheden, moeten met een serieuze planning werken, last minute beslissingen nemen, samenwerken, noem maar op. Ze leren dingen waar ze de rest van hun leven wat aan hebben.”

Hoe geven leerlingen zich op en wie bepaalt wat zij doen en met wie?

“Hierin heeft de mentor een sturende rol. In de mentorklas worden de onderdelen verdeeld onder de leerlingen. Sommige onderdelen zijn minder populair en ook die moet de klas in goed overleg verdelen. Het is soms bijna een scrumsessie om te kijken hoe ze de taken het best kunnen verdelen.”

Strijden ze altijd in groepjes of doen er ook individuele leerlingen mee?

“Sommige onderdelen zijn er minder geschikt voor om in groepjes te doen, zoals poëzie. Maar het meeste is echt groepswerk, zoals de Cantus, het schoollied dat door de hele klas en de mentor gezongen moet worden. Sommige klassen geven hier nog een eigen draai aan. Ze voegen er bijvoorbeeld een rapcouplet aan toe.”

Samen met Cecilia Orbán ben je betrokken bij organisatie van de Schoolstrijd. Wat is jullie rol?

“We hebben een duobaan Cultuurcoördinator en zijn al sinds 2009 betrokken bij de Schoolstrijd. Maar de verantwoordelijkheid ligt bij de Muzen. Dat zijn meestal een stuk of 25 vierdeklassers, maar door omstandigheden dit jaar slechts 16. Zij regelen de hardcore orga-

nisatie, zoals onderdelen klaarzetten, opruimen, de school aankleden en opruimen. En ze doen de inhoudelijke voorbereiding. Cecilia en ik communiceren met collega's, plannen, bewaken deadlines, begeleiden de leerlingen. Eigenlijk regelen we alle losse eindjes. Alles en niets dus.”

Is er ook een rol weggelegd voor de schoolleiding?

“De schoolleiding liep vroeger rond als ‘Smaakcommissie’ om extra punten te geven aan acts die bijzonder opvielen, maar niet hoog eindigden. Dit jaar moest de schoolleiding zich richten op de hogere klassen, omdat veel docenten weg waren in verband met schoolreizen.

‘Bij de slotact op de tweede dag kan iedere klas heel veel punten verdienen’

Maar in de voorbereiding was de leiding wel betrokken. Paula Mostert heeft alle Schoolstrijden meegemaakt en heeft de onderbouwmentoren aangestuurd. Stefan Landman heeft zich met name gericht op de vierde klassen, hij heeft bijvoorbeeld leerlingen die geen Muzen waren ingedeeld bij een nuttige taak en hield het overzicht voor in te halen absenties.”

Wat is tot slot nog belangrijk voor ouders om te weten over de Schoolstrijd op het USG?

“We merkten vooraf dat leerlingen er heel erg mee bezig waren. Natuurlijk hadden ze ook nog school, maar ze kwamen bijvoorbeeld om de haverklap bij het muzieklokaal om te vragen of ze mochten oefenen, of bij Kunst om spullen te lenen. Ook werd er bij mentoren veel gebedeld om Schoolstrijd-tijd in plaats van vakles. Het leefde dus enorm. Natuurlijk wordt het door school opgelegd, maar door het competitie-element, en het feit dat het toch iets anders is dan gewoon school, gaan ze vanzelf aan.” ■

Schoolstrijd in beeld

FOTO: MARTINJAN GAASBEEK

‘Het leukste vind ik de persoonlijke connectie met leerlingen’

Geschiedenisdocent Danny Desar werd vorig jaar al getipt voor deze rubriek, door leerling Nadieh de Haan. In januari 2023 was hij met ouderschapsverlof, dus voelden we in de vorige editie de nieuwe docent Klassieke Talen Valeria di Carlo aan de tand. Inmiddels is Danny terug, tijd voor een interview.

TEKST EN FOTO: AARTI RAMPADARATH

Danny Desar (1984) is geboren en getogen in Mierlo. Hij woont sinds 2004 in Utrecht, in Zuilen. Hij woont daar samen met zijn vrouw Maryam (arts in een verpleeghuis) en hun dochters Amy en Loua. Danny speelt graag gitaar en doet ook aan Braziliaans jiu-jitsu. Samen met een paar leerlingen heeft hij de club Pallas opgericht, voor strategische bordspellen en wargaming.

Hoe lang bent u al leraar?

“Volgend schooljaar wordt het mijn tiende jaar op het USG. Eerst kreeg ik een paar uurtjes en gaandeweg is het meer geworden. Voordat ik hier kwam, gaf ik op verschillende scholen les, ook als invaller. Ik heb na mijn studie geschiedenis ook bij een bank gewerkt en daar ben ik een tijdje blijven plakken tot het begon te kriebelen om les te gaan geven. Ook toen ik hier bij het USG begon, ben ik nog een tijdje bij de bank blijven werken.”

Waarom heeft u voor geschiedenis gekozen?

“Vanaf mijn tiende vroeg ik me af wat ik zou willen worden. Het was nooit politieman of brandweerman, maar archeoloog worden leek mij wel wat. Uiteindelijk is het geen archeologie geworden, maar wel geschiedenis. Na mijn bachelor en master heb ik de Engelstalige master bij U-Teach gedaan. Dat internationale vond ik leuk. Ik heb ook drie maanden een buitenlandstage gedaan in Noorwegen. Het lijkt me een geweldige ervaring om eens een jaartje in het buitenland te wonen en werken. Ook lesgeven aan een universiteit of op een internationale school blijf ik boeiend vinden.”

Waarom is het vak geschiedenis belangrijk?

“Geschiedenis is belangrijk om de realiteit van vandaag de dag beter te begrijpen. De oorlog in Oekraïne is bijvoorbeeld een gevolg van bepaalde machtsverhoudingen na de Tweede Wereldoorlog, of zelfs eerder. Met de eersteklassers begin ik vaak met de stelling ‘om te weten waar je naartoe gaat, moet je weten waar je vandaan komt.’”

Is het belangrijk dat leerlingen methodisch leren werken?

“Ja, het is belangrijk dat ze bepaalde historische vaardigheden opdoen. Onderzoeken of bronnen betrouwbaar zijn bijvoorbeeld. Ook oefenen we met kritisch denken en oorzaak-gevolgrelaties. En natuurlijk met de executieve vaardigheden zoals leren plannen, organiseren en samenvatten.”

Hoe gaat u om met ontwikkelingen zoals Chat GPT?

“Ik denk dat het belangrijk is deze ontwikkelingen niet tegen te houden of het gebruik ervan te verbieden. Je kunt de leerlingen juist ermee leren omgaan. Het lijkt me interessant om eens, in bijvoorbeeld een VVV-blok, te gaan kijken naar wat zo’n Chat GPT uitspuugt over een omstreken historisch onderwerp en dat dan te vergelijken met de geschiedenisboeken.”

‘Een vak over Afghanistan zou wel leuk zijn, of Perzische taalles’

Wat vindt u van de leerlingen op deze school?

“Het is fijn om hier les te geven. In een van mijn eerste banen was ik voor tachtig procent een politieagent en hier heb ik juist tachtig procent tijd voor de inhoud. Dat is een enorm verschil en maakt dat het fijn lesgeven is op het USG. De sociale sfeer op deze school is ook goed. Er is een gevoel van saamhorigheid. Er zijn korte lijntjes, de docenten zijn benaderbaar. De sfeer op deze school is heel open.”

Is er iets te merken van ontleding?

“Voor de talige vakken, en daar valt geschiedenis ook onder, moet je veel leeswerk doen. De leerlingen lezen nu vooral scannend en dan mis je toch wel belangrijke verbanden. Dat is funest voor talige vakken. Maar er is nog geen remedie, het is nog zoeken naar iets wat werkt. En vooral hogereklassers wil je de ruimte geven om wat zelfstandiger te zijn, dus ook zelf hun telefoongebruik laten bepalen. Ik zou willen zeggen: lees veel, het is goed voor je woordkennis en je concentratie.”

Zijn er dingen die u mist op school?

“Aansluitend op het voorgaande, wil ik zeggen dat het jammer is dat er geen godsdienstonderwijs meer is. De verhalen geven kinderen wel een goede bagage. Dus een basis in godsdienst, ook over de islam bijvoorbeeld, is wel nuttig, net als een basis in cultuurgeschiedenis. Onze samenleving is multicultureel en we moeten elkaars achtergrond beter snappen om goed met elkaar om te kunnen gaan. Er is voornamelijk belangstelling voor de klassieke westerse cultuur, maar er zijn nog veel meer antieke culturen.”

Uw familienaam klinkt Frans.

“Hij komt uit België, uit de plaats Sart nabij Luik. Dat is waarschijnlijk Du Sart geweest en later Du Saar en uiteindelijk verbasterd naar Desar.”

Wat is het leukste aan uw werk?

“Het leukste vind ik de persoonlijke connectie met leerlingen. Als je ontdekt dat je iets gemeenschappelijks hebt, allebei iets leuk vindt of een bepaalde interesse deelt. Ook is het mooi als een leerling jouw vak heel leuk vindt. Enthousiasme is altijd fijn.

Wat ik zelf heel interessant vind, is het Midden-Oosten. Ik heb het geluk gehad om daar al diverse landen te bezoeken zoals Iran, Azerbeidzjan en Kirgizië, kortom, de landen van de (Nieuwe) Zijderoute. Er is daar zo veel geschiedenis en zo veel moois te zien en de mensen zijn er ongelooflijk hartelijk. Eigenlijk is geschiedenis altijd boeiend, het blijft actueel. De oudheid, maar ook de periode na de Tweede Wereldoorlog vind ik interessant. Bij VVV zou een vak over Afghanistan wel leuk zijn. Of Perzische taalles.”

Wat vindt u vervelend gedrag?

“Als mensen zich arrogant opstellen, kan ik daar slecht tegen. Als je neerkijkt op mensen.”

Heeft u nog iets interessants te melden?

“Ik zit ook bij Pallas, de wargamingclub op USG. Samen met een paar leerlingen ben ik deze club begonnen. Eerst klein, maar het aantal leden groeit. Het is een leuke manier om geschiedenis met games te combineren. Wie belangstelling heeft, is van harte welkom.”

Tip

Lees veel, het is goed voor je.

**Geeft het stokje door aan:
Mijntje Swieringa ■**

Zo toegankelijk is het gymnasium

Voor ons als VOX-lezers is het zo normaal: je kind zit op het gymnasium. Een categorale variant nog wel. Maar is dat wel zo normaal? Hoe toegankelijk is het gymnasium en, specifiek nog, het USG eigenlijk? We spreken erover met rector Stéphanie Bakker.

TEKST: LAURA VAN STEENVELDT, FOTO: FLOOR LINTMEIJER

Het gesprek met rector Stéphanie Bakker vindt plaats in een week waarin een deel van de vierdeklassers in de Ardennen zit, de vijfdeklassers in Rome, Athene, Napels of Zuid-Frankrijk en de rest van de school zich bezighoudt met een project, de schoolstrijd, of de laatste lesweek op het USG. Kortom, een echt 'gymnasiumweekje', zeer illustratief voor dit artikel.

KAN IEDERE LEERLING TERECHT OP HET GYMNASIUM?

"Het gymnasium zou voor iedereen toegankelijk moeten zijn. Ongeacht je afkomst, opleidingsniveau van je ouders of de wijk waar je woont", steekt Stéphanie van wal, "maar de populatie op het USG is, meer nog dan bij andere categorale gymnasia in het land, hoofdzakelijk wit, met veel theoretisch opgeleide ouders." Eén van de oorzaken hiervan kan liggen in het feit dat in Utrecht kinderen veelal gesegregeerd naar de basisschool gaan. Wijken zijn hier weinig divers en vooral opgebouwd naar Sociaal Economische Status (SES). Basisscholen in wijken met een laag SES denken bij leerlingen vaak niet aan het gymnasium als vervolopleiding, laat staan aan een categoraal gymnasium. Ze kennen het niet goed en komen daarom niet op het idee om leerlingen te adviseren ook eens bij het USG te gaan kijken. Om hier iets aan te doen probeert het USG contacten te leggen met basisscholen in bijvoorbeeld Overvecht en Kanaleneiland. De bedoeling is om een lessenserie te geven over de klassieke oudheid. Eerst gaat een docent van het USG naar die basisscholen om een les te geven, vervolgens gaan USG-leerlingen met groepjes leerlingen praktisch aan de slag. Stéphanie vertelt dat hier twee kanten aan zitten: "Aan de ene kant krijgt het gymnasium zo meer bekendheid op deze basisscholen, maar aan de andere kant zien onze leerlingen ook veel meer van wat in deze wijken leeft. Maar het is lastig het project breed uit te rollen, want deze

basisscholen hebben al zo veel op hun bord. Dit soort projecten valt er dan snel vanaf."

SAMENWERKEN MET LEERLINGEN VAN ANDERE SCHOLEN

Naast dit project op enkele basisscholen is er ook binnen NUOVO veel aandacht om leerlingen van verschillende scholen met elkaar te verbinden. Zo zijn er deze week 40 leerlingen van het USG samen met ruim 200 leerlingen van andere NUOVO-scholen (zie kader 'NUOVO') bezig om mogelijke oplossingen te ontwerpen voor vraagstukken die spelen in Utrecht. In dit project, waarin aan vraagstukken van echte bedrijven gewerkt wordt, gaan gemengde groepen vanuit de verschillende scholen, en dus verschillende niveaus, met elkaar aan de slag. Daarnaast is er het project EOTO waarin leerlingen uit de middenbouw (klassen 3 en 4) van het USG samenwerken aan projecten met leerlingen van andere scholen, waaronder het Trajectum college (vmbo-onderwijs in de volle breedte) en Ithaka (de internationale schakelklassen).

FINANCIËLE DREMPEL

Er is ook een financiële drempel om naar een school zoals het USG te gaan. Want er wordt nogal wat gevraagd: een laptop, de jaarlijkse bijdrage voor algemene schoolkosten en uitjes en de bijdragen voor de reizen. Dit gaat om een behoorlijk bedrag dat niet voor iedereen, ook niet voor mensen met een modaal inkomen, makkelijk op te hoesten is. En al zijn deze bijdragen vrijwillig, mensen hebben wel het gevoel dat ze moeten betalen. Gelukkig heeft het USG het Willebrordusfonds. Eén van de doelen van dit fonds is het bijdragen in schoolkosten en schoolreizen van leerlingen van wie de ouders die moeilijk kunnen opbrengen. Maar door onder andere de hoge inflatie en energierekening is het voor een steeds grotere groep moeilijker om aan alle financiële verplichtingen te voldoen en staat dit fonds steeds meer onder druk. Stéphanie voegt daaraan toe dat het niet alleen om zichtbare kosten gaat: "De levensstandaard van een groot deel van de leerlingen op het USG ligt vrij hoog. En dat kan leiden tot frictie. Regelmatig naar de Jumbo hiertegenover om iets lekkers te halen of dure uitjes met de mentorklas, dat is gewoon niet voor iedereen weggelegd." Het USG wil

dit, net als andere (categorale) gymnasia in het land overigens, omkeren. "Want je wilt natuurlijk absoluut niet dat kinderen niet naar een bepaalde school gaan om deze redenen." Daarom wordt er onder de docenten van het USG aandacht aan besteed en zijn mentoren en docenten zich hier steeds meer bewust van. Dit zie je bijvoorbeeld terug in de lessen economie waar wordt geleerd wat een modaal inkomen is en wat je daarmee kunt doen en (vooral ook) wat niet. Maar ook door ervoor te zorgen dat het jaarlijkse mentoruitje voor iedereen toegankelijk is. "Dit is soms ook spannend om uit te leggen aan een klas. De sfeer in de klas is hierbij heel bepalend."

CURRICULUM KLASIEKE TALEN

Dan is er tot slot nog het curriculum klassieke talen. Het landelijke curriculum is nog erg gefocust op het witte, westerse, mannelijke deel van de oudheid en daarmee eigenlijk heel beperkt en zeker niet divers en toegankelijk. Daarom wordt op het USG het curriculum klassieke talen momenteel herzien en wordt er inmiddels zelfs Perzisch gegeven. "Het programma is actueel, veel meer gericht op maatschappelijke vorming. Wat zegt die oudheid over nu? Wat vertelt ze over jou en de maatschappij op dit moment?" licht Stéphanie toe. Het is fijn te zien dat de sectie klassieke talen op het USG echt vooroploopt in deze ontwikkeling!

WAT KUN JE ALS OUDER DOEN?

Als afsluiting van het interview doet Stéphanie nog een oproep aan de Vox-lezers: "Het helpt enorm als ouders overal proberen het imago van die elitaire school, dat het USG helaas toch wel heeft, te ontcrachten. En daarnaast mensen de hand te reiken die misschien twijfelen of ze thuishoren op het USG. De boodschap is wat ons betreft altijd: jazekeer hoor je hier thuis!" ■

NUOVO

NUOVO Scholen is de stichting voor openbaar voortgezet onderwijs in de gemeente Utrecht en omgeving. Samen met de vijftien scholen die onderdeel zijn van NUOVO, draagt zij zorg voor het realiseren en bevorderen van het openbaar voortgezet onderwijs in de regio. Doordat taken worden gebundeld, zoals financiën en ICT, hebben de scholen zelf meer ruimte voor hun belangrijkste opdracht: de ontwikkeling van elke leerling. Binnen de scholengroep is plaats voor elke leerling op ieder niveau. Zie Nuovo.nl voor meer informatie.

Het promotieonderzoek van USG-docenten

Ze combineren hun drukke baan bij het USG met een promotieonderzoek aan de universiteit: Nienke Draaisma en Ruben Poelstra. Wat behelst hun onderzoek? We vroegen het de twee aanstaande promovendi.

TEKST: IRIS ROELANDS, PORTRETFOTO NIENKE DRAAISMA: WILLEM POPELIER, FOTO MOLBOEKJE: NIENKE DRAAISMA, AFBEELDINGEN BIJ PROMOTIE-ONDERZOEK VAN RUBEN POELSTAR: WIKICOMMON.

NIENKE DRAAISMA: 'LITERAATUUR GAAT OM PERSOONLIJKE BELEVING'

Nienke Draaisma werkt al tien jaar als docent Nederlands op het USG. Dit jaar begon ze aan een promotieonderzoek naar een creatievere manier van literatuuronderwijs.

Uiterlijk in 2028 hoopt Nienke Draaisma te promoveren aan de Universiteit Utrecht. Dit jaar startte ze met haar promotieonderzoek, met de titel *Becoming of age: naar een affectieve benadering van Nederlandse literatuur in het VWO-onderwijs*. Ze is ervan overtuigd dat het leesbegrip en de leesvoldoening bij leerlingen groter kunnen worden als in het literatuuronderwijs ook ruimte wordt gemaakt voor conceptueel en creatief reflecteren op romans. Nienke Draaisma: "De vragen die leerlingen beantwoorden naar aanleiding van een roman die ze hebben gelezen, zijn erg cognitief en analytisch: wat is het thema? Het motief? Op zijn best wordt er gevraagd of de leerling zich kan identificeren met een personage. Dieper gaat het helaas meestal niet. Dit is al sinds de jaren zeventig het geval in ons literatuuronderwijs. Ook de populairste titels op de boekenlijst zijn al jaren ongewijzigd: Het gouden ei (Tim Krabbé), Max Havelaar (Multatuli) en De aanslag (Harry Mulisch). Allemaal witte mannen. Meer diversiteit is welkom."

PSYCHOLOGISCHE BELEVING

Behalve een bredere blik op de literatuur is een andere blik op de didactiek in het literatuuronderwijs ook

welkom, vindt Draaisma. Affect kan daarbij een hoofdrol vervullen. Maar wat is dat precies, affect? Draaisma: "Van affect is sprake als iets je diep raakt. Dat ervaar je cognitief, emotioneel en fysiek. Gelijktijdig. In de kunstwereld is dit een gangbaar gegeven. Je ziet een schilderij en dat doet van alles met je. Van die drie aspecten is in het literatuuronderwijs het cognitieve oververtegenwoordigd. Daar zijn ook veel wetenschappelijke studies naar gedaan. Veel minder onderzoek is er gedaan naar de psychologische beleving van literatuur. Het fysieke aspect van lezen is totaal afwezig in de wetenschap. Terwijl dat, volgens mij, een mooie invalshoek kan zijn om met leerlingen een gesprek te beginnen over wat ze gelezen hebben."

MOLBOEKJE

Om zo'n gesprek te faciliteren heeft Draaisma een boekje ontworpen waarin creatieve opdrachten staan. Met een knipoog naar het televisieprogramma heet dit het Molboekje. Op de eerste pagina staat het silhouet van een mens afgebeeld, waarop leerlingen aan kunnen geven waar in hun eigen lichaam ze iets voelden bij het lezen van de roman. Ook bedenken leerlingen bij elke letter van het alfabet een woord dat ze associëren met de roman. "Dat is een creatievere manier van literatuuronderwijs. Want literatuur gaat om persoonlijke beleving en de reflectie op die beleving. Leerlingen, en soms ook docenten, gaan ervan uit dat ze het juiste antwoord moeten geven. Maar ik wil af van het idee dat er één goed antwoord zou zijn." Het is Draaisma's wens dat de komende twee jaar alle USG-docenten Nederlands dit boekje in de bovenbouw gaan gebruiken. Daarna vervolgt zij het onderzoek op andere middelbare scholen in Nederland.

Nienke Draaisma en Ruben Poelstra

RUBEN POELSTRA: 'WERD VERGILIUS' STIJL DOOR DE PAUSEN INGEZET VOOR PROPAGANDADOELEINDEN?'

Ruben Poelstra is docent klassieke talen én oud-leerling van het USG. Sinds anderhalf jaar werkt hij aan zijn promotie aan de Universiteit Leiden, hij doet onderzoek naar Latijnse teksten uit de zestiende eeuw, in de stijl van de Romeinse dichter Vergilius.

Ruben Poelstra begint elke les Latijn of Grieks met een actueel nieuwsfeit. De bestorming van het Capitool, een verkiezingsspeech, slavernij-excuses, corona, voedselbanken, wat dan ook. Hij vraagt de leerlingen hoe zij er tegenaan kijken, slaat dan een brug naar de klassieke oudheid en legt uit welke vergelijkbare situatie de Grieken of Romeinen meemaakten en hoe zij daarmee omgingen. Eventuele onjuiste verwijzingen in dat nieuwsfeit naar de klassieke oudheid, weerlegt hij. "Op die manier wil ik laten zien hoe relevant klassieke talen zijn. Hoe het nog altijd wordt gebruikt en misbruikt voor andere doelen", aldus Poelstra. Zijn bevoegenheid op dit punt bracht hem op het onderwerp van zijn promotieonderzoek.

Aan het begin van de zestiende eeuw groeide in Italië de populariteit van de zogenaamde novi Vergilii. Dat waren schrijvers die in de stijl van Vergilius schreven. Sommige van hen behandelden christelijke onderwerpen in hun poëzie. Sannazaro en Vida behoorden tot deze groep. In *De partu virginis* (1526) schrijft Sannazaro, in opdracht van paus Clemens VII, over de geboorte van Christus. En paus Leo X droeg Vida op om het boek *Christias* (1535) over het leven van Christus te schrijven. Het zijn deze twee geschriften die Poelstra onderzoekt. "De taal van beide is net zo mooi als die van Vergilius. Alleen zij leefden in de zestiende eeuw en ze schreven met een bepaalde opdracht. Daardoor speelden ze met tradities en verwachtingen. Ze bootsen Vergilius na, maar weken er ook significant van af. Het contrast tussen religie enerzijds en de klassieke

oudheid en het heidendom anderzijds is een interessant spanningsveld om te onderzoeken." De centrale vraag in zijn onderzoek is: hoe en waarom haakten deze schrijvers zo openlijk aan bij Vergilius in hun christelijke werken? Wat betekent dit voor de interpretatie en het doel van hun werk? "Om een antwoord te formuleren op die vraag, kijk ik onder meer naar het tijdsgewricht waarin de werken zijn geschreven. De pausen die opdracht gaven tot de werken, waren telgen uit de machtige Florentijnse familie De Medici. Het is bekend dat die familie Latijnse werken inzette voor propagandadoeleinden. In de tijd van De partu virginis en Christias was in Noordwest-Europa de reformatie volop aan de gang, terwijl binnen Italië de kloof tussen noord en zuid begon te ontstaan. Er wordt vaak gezegd dat in deze turbulentie het katholieke Rome zich bewust wilde presenteren als de opvolger van het keizerlijke Rome. Ik wil onderzoeken hoe Vergilius' stijl daarvoor werd ingezet en wat het effect daarvan is."

VATICANSE BIBLIOTHEEK

Binnenkort mag Poelstra enkele weken in Rome verblijven om onderzoek te doen. Hij zal de Vaticaanse bibliotheek bezoeken om vroege versies van de twee werken te bestuderen. Maar ook om parateksten op te sporen en te lezen. "Dat zijn geschriften om de werken heen, dus commentaren, de opdracht van de paus, correspondentie tussen paus en schrijvers. Die parateksten schijnen wat meer licht op de interpretatie en bedoeling van De partu virginis en Christias." ■

Voor meer informatie over Poelstra's promotieonderzoek: [UniversiteitLeiden.nl/en/research/research-projects/humanities/the-epic-re-birth-of-christ-reciprocal-anchoring-in-the-italian-renaissance](https://www.universiteit-leiden.nl/en/research/research-projects/humanities/the-epic-re-birth-of-christ-reciprocal-anchoring-in-the-italian-renaissance)

‘Als je boeken in de schijnwerper zet, gaan ze wel lezen’

We deden een rondje langs de vier moderne talen om te ontdekken hoe het literatuuronderwijs eruitziet op het USG. Wat bleek? Jongeren aan het lezen krijgen is een lastige taak. Maar wel één die de docenten van de moderne talen op het USG met liefde op zich nemen. “Met literatuuronderwijs geef je ze zoveel meer mee dan alleen de taal.”

TEKST: ALEIDA BOS

NEDERLANDS – NIENKE DRAAISMA

Hoe begint het literatuuronderwijs?

“In de onderbouw beginnen we gericht op lezen wat de leerlingen zelf prettig vinden. Boeken van C-niveau uit de bibliotheek, vertaalde boeken. Ongeveer een boek per kwintal. Leerlingen starten met Alaska van Anna Woltz. Soms lezen ze in groepjes, bijvoorbeeld bij een project over de Tweede Wereldoorlog in klas 3. Vanaf klas 4 krijgen veel leerlingen het voor het eerst moeilijker op school. Dan gaat een boek lezen onder op de stapel.”

En in de bovenbouw?

“In de eindtermen staat dat leerlingen twaalf Nederlandse titels gelezen moeten hebben voor het examen. Wij hebben daar vijftien van gemaakt, zo kunnen er ook niet-literaire boeken op komen. Drie titels moeten van voor 1880 zijn. Die hebben wij deels ingevuld: in de derde lezen ze klassikaal Van den vos Reynaerde, in de vierde Joost van den Vondels Gijsbrecht van Aemstel en in klas 5 Max Havelaar van Multatuli. Daarnaast lezen ze in klas 5 in groepjes een zelfgekozen roman uit het fin de siècle. In klas 6 kiezen leerlingen drie boeken waarover ze tijdens het schoolexamen een essay schrijven. We stimuleren ze om hiervoor boeken te kiezen over een onderwerp dat ze interesseert, dan beleven ze meer plezier aan lezen. Familierelaties, de Tweede Wereldoorlog, alles kan. Een leerling las dit jaar het terrorismeboek van Beatrice de Graaf én twee romans over terrorisme.”

Hoe zorgen jullie voor inspiratie?

“We houden niet van lijstjes, maar als we suggesties geven, dan houden we rekening met diversiteit. Met de historische boeken geven we een bepaald wereldbeeld door: die zijn geschreven door witte mannen. Dus lezen

we in klas 4 klassikaal een roman van een vrouw, Hanna Bervoets. In klas 6 lezen we een dichtbundel van Ester Naomi Perquin. En we leggen fragmenten uit een boek van de Surinaamse schrijver Anton de Kom naast de Max Havelaar.”

Wat is het doel?

“Dat leerlingen een literaire ontwikkeling doormaken. Ze mogen best beginnen met een thriller in de vierde, maar we stimuleren ze om ervoor te zorgen dat ieder volgend boek net iets uitdagender is. Ze gaan steeds hoger op de ladder, tot ze in klas 6 op het niveau komen van wat we literair noemen. In de lessen en in het mondeling examen evalueren we met de leerlingen of ze die ontwikkeling hebben doorgemaakt. Soms komen leerlingen dan met iets bijzonders. Vorig jaar had een leerling een briefje van Gerard Reve aan zijn opa bij zich.”

Welke boeken zijn populair?

“Dat is modegevoelig, op dit moment is Confrontaties van Simone Atangana Bekono populair. Landelijk is de top 3: Het gouden ei van Tim Krabbé, De Aanslag van Harry Mulisch en De donkere kamer van Damokles van W.F. Hermans. Die boeken worden ook hier wel gelezen.”

Is literatuuronderwijs geven moeilijk?

“Het is heel uitdagend. Telefoons leiden af, maar ook het voorbeeld thuis. Als ouders Netflix opzetten en hun kind moet gaan lezen, dan is het een soort straf. Het lukt ons redelijk om leerlingen aan het lezen te krijgen, maar wat mij betreft nog niet genoeg.”

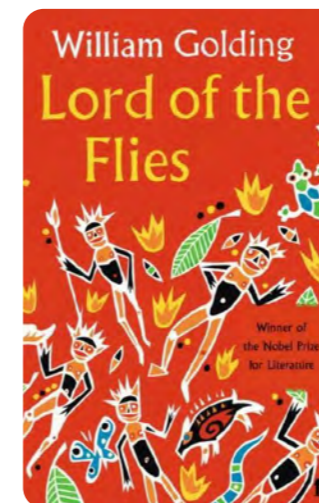
Hoeveel lees je zelf?

“Rond de zestig titels per jaar, variërend van poëzie tot proza. Ik ben bezig in Komijnsplitsers van Marieke Lucas Rijneveld. Van een leerling kreeg ik Mischa Bloks zoektocht naar haar biologische moeder in Zuid-Korea, Mama Lee. Ik lees daarnaast het hele oeuvre van Anjet Daanje en zou iedereen Het lied van ooievaar en dromedaris willen aanbevelen!”

ENGELS – EWAN CLARK

Hoe begint het literatuuronderwijs?

“We beginnen met dunne boekjes, in de derde wordt het literair. Dit schooljaar lezen we Lord of the Flies. Dat gaat over leeftijdgenoten, ze kunnen zich erin verplaatsen. Het gaat niet zozeer om het boek, maar om wat je ermee doet. Hoe maak je het levendig? Lord of the Flies was een succes. Terwijl ik gok dat vijftig procent het niet gelezen heeft.”

En in de bovenbouw?

“Hoe ouder leerlingen worden, hoe moeilijker het wordt om ze aan het lezen te krijgen. Ik kan daartegen vechten of het accepteren en focussen op andere dingen. Dat doe ik, in de hoop dat ik leerlingen iets meegeef. Bij Engels lezen we vijf boeken in twee jaar. Ik weet: de leerlingen doen dat alsnog niet. Dan denk ik: als je er in ieder geval twee leest en die lees je goed, dan kunnen we die aan het eind toetsen.”

Hoe zorgen jullie voor inspiratie?

“We bespreken onderwerpen, ik geef suggesties, ik stimuleer ze om zelf met boeken te komen. Daarnaast lees ik voor, de leerlingen lezen mee. Vanmorgen heb ik nog voorgelezen in de vijfde en ook zesdeklassers vinden voorlezen heel leuk. Als je ze op de juiste manier uitdaagt, zijn leerlingen prima in staat om een paar boeken te lezen. Ik denk dat we moeten kiezen voor een thematische aanpak. Prima als ze één young adult-boek lezen, zolang ze het combineren met andere boeken met hetzelfde thema. Dan gaat de discussie over de boodschap van de boeken.”

Wat is het doel?

“We leiden ze op om jonge volwassenen te worden. Zeker op onze school is het leuk om leerlingen uit te

dagen buiten hun bubbel te kijken. Er is een andere wereld, literatuur en taal zijn manieren om te ervaren hoe het daar is. Het examen is een gesprek van drie kwartier over die twee boeken. Ik focus op hoe ze de boeken relateren aan de huidige samenleving, aan terrorisme bijvoorbeeld. Hoe plaats je een boek waar mogelijk in een bredere context? We gaan er diep op in en ze krijgen de kans om te laten zien wat ze weten. Ik heb dit jaar geëxperimenteerd met duo's, met een mondeling van 75 minuten. Ik dacht: dan kunnen ze elkaar enthousiasmeren en krijgen we een beter gesprek. Dat was een succes. Ik doe het volgend jaar weer.”

Welke boeken zijn populair?

“Een boek waarmee dit jaar een aantal leerlingen kwam aanzetten, was Piranesi van Susanna Clarke. Ik heb het zelf gelezen en mijn collega Raina Berk ook en we waren het erover eens: dat is een mooi nieuw boek.”

‘Ik vind het mooi om te leren van de leerlingen, het is geen eenrichtingsverkeer’

Is literatuuronderwijs geven moeilijk?

“Nee. Voor mij is het veruit het makkelijkste en interessantste. Je geeft ze er zoveel meer mee dan alleen de taal. Onze leerlingen zijn goed in Engels, wij hebben de luxe om tijd te besteden aan literatuur om ze zo meer kennis te geven van politiek, de wereld en culturen. Ik vind literatuurles geven fantastisch.”

Hoeveel lees je zelf?

“Niet genoeg, maar in de meivakantie heb ik een boek gelezen dat ik van een leerling heb gekregen. Zo'n leuk boek! Ik vind het mooi om te leren van de leerlingen, het is geen eenrichtingsverkeer. Ik sta open voor nieuwe ervaringen vanuit die kids.”

FRANS – PASCAL BARON EN JARRISH RAMCHARAN

Hoe begint het literatuuronderwijs?

R: "In klas 1 lezen we incidenteel. We hebben jeugdboekjes liggen die ze kunnen pakken. In klas 2 beginnen we met literatuur, in stripvorm. Speciaal voor jonge mensen in Frankrijk, met audio." B: "Les Misérables, Les trois mousquetaires, op niveau A1/A2, wat ze in de derde bereiken. Die strips zijn heel leuk en ze krijgen toch de strekking van het verhaal mee."

En in de bovenbouw?

B: "Dit jaar behandelden we in klas 4 de literatuur in vogelvlucht aan de hand van drie thema's: liefde, reizen en suspense. Per thema behandelden we één liedje, één gedicht en één filosofische tekst die is vertaald in het Nederlands." R: "Twee jaar geleden hebben we Lupin gelezen, dat sloot aan bij het niveau van de leerlingen en iedereen had de serie op Netflix gezien. En we lezen korte verhalen van schrijvers uit een Franstalig land: Senegal, Algerije, waarin culturele verschillen naar voren komen." B: "Boeken lezen begint pas in klas 5. Leerlingen moeten drie boeken lezen en iedere docent heeft een andere smaak, dus iedere docent behandelt andere boeken. Dit jaar lasen we een boek van Édouard Louis, En finir avec Eddy Bellegueule. Louis verschijnt veel in de media dus dat was ideaal. Zijn boeken gaan over actuele thema's: exclusie, homoseksualiteit, racisme, van het ene milieu doorschuiven naar het andere... Ze zijn actueel en dagen uit tot discussie."

Hoe zorgen jullie voor inspiratie?

R: "Door te zoeken naar de actualiteit. Ik heb met de vijfde Les impatientes gelezen, van een Kameroense schrijver. Over drie vrouwen die ontsnappen aan door het geloof en de maatschappij in Kameroen opgelegde normen. Zo krijgen leerlingen een indruk van een maatschappij waarvan ze niet wisten dat die bestond. Ze vinden het ontzettend interessant om te praten over cultuurverschillen. Uit zichzelf lezen ze niet gauw een Frans boek, hoe mooi de collectie van de mediatheek ook is. Ik heb daarom in de vierde en de vijfde in de klas een stapel boeken neergelegd die ik interessant vind en daar iets over verteld. Heel veel leerlingen kwamen naar voren, lasen iets in de les én veel zijn een boek gaan lenen in mediatheek. Als je boeken in

de schijnwerper zet, gaan ze wel lezen." B: "Je moet het samen doen, anders haken ze af. Het helpt als ik zeg: 'in dat hoofdstuk moet je bij die bladzijde ontdekken wat het verband is.' Zo onthouden ze waar een boek over gaat. Sommige leerlingen zeggen dat ze nog nooit zo diep in de tekst zijn gedoken. Alsnog leest één derde het boek wel en twee derde niet." R: "Ik combineer literatuur met schrijfvaardigheid. Ze herschrijven bijvoorbeeld een stukje uit het boek vanuit een ander perspectief." B: "Ook met oudere literatuur kun je aansluiten bij thema's van nu. In zeventiende-eeuwse toneelstukken levert Molière kritiek op religie, dat is ontzettend actueel. En ze zijn geschreven in makkelijk Frans."

Wat is het doel?

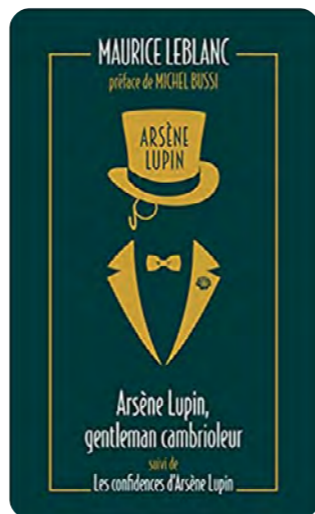
B: "De literatuurtoets en het mondeling examen. Op de toets testen we hun kennis en toepassing daarvan. Stromingen, stijlfiguren, etymologie, dat soort dingen. De rest van de literatuur komt aan bod in het mondeling." R: "Verder is ons doel maatschappelijke vorming. Door literatuur om je heen gaan kijken, empathie ontwikkelen, dat willen we ze meegeven."

Welke boeken zijn populair?

R: "Lupin, iedereen heeft de serie gezien. Verder verschilt het per thematiek. We hebben een groep leerlingen uit de lgbtiq+-gemeenschap op school, zij lezen graag boeken die daarover gaan. De graphic novel Coming in van Élodie Font is daar een voorbeeld van. Ook L'enfant de sable van de Marokkaanse schrijver Tahar Ben Jelloun, over een moslimmeisje dat als jongen is opgegroeid, trekt de aandacht van de leerlingen."

Is literatuuronderwijs geven moeilijk?

R: "Het is een goede manier om met leerlingen in gesprek te gaan. Al is het in het Nederlands, een boek

kan een startpunt zijn voor een heel leuk interessant groepsgepraak. Dan toets je niet zozeer de kennis, maar meer onmeetbare vaardigheden." B: "Als een boek voor een docent boeiend is, dan gebeurt er ook iets met de leerlingen. Ons enthousiasme doet iets met hen, dat merk je."

Hoeveel lezen jullie zelf?

R: "Als ik tijd heb, lees ik wel. Zeker in de vakanties." B: "Ik lees steeds minder Frans, steeds meer Amerikaanse literatuur. Wel in het Frans natuurlijk."

DUITS – FRIEDRIKE HUMKE

Hoe begint het literatuuronderwijs?

"We beginnen in de onderbouw wel met lezen, maar de leerlingen lezen nog geen boeken."

En in de bovenbouw?

"In klas 6 hebben we een blok literatuur, waarin we korte uittreksels van bekende Duitse schrijvers lezen en een gecompliceerde literatuurgeschiedenis presenteren. Zo blijft het voor de leerlingen redelijk overzichtelijk. We lezen een gedicht van na de Tweede Wereldoorlog: Todesfuge. Van Goethe lezen we Werther. Verder lezen ze zelfstandig, tenminste, dat is de bedoeling. Op hun lijst moeten drie moderne werken staan. Ze mogen zelf kiezen – met enige sturing. Dat gaat met vallen en opstaan."

Hoe zorgen jullie voor inspiratie?

"Ik laat ze onder leiding van de mediatheek gaan om boeken te kiezen. Ik zie dan leerlingen terugkomen met een boek dat niet bij hen past. Komt een stoere jongen bijvoorbeeld aan met een romantisch liefdesverhaal. Dan zeg ik: zie je wat je hebt gekozen? En ga ik mee naar de mediatheek, vraag ik waar hun interesses liggen, welke series ze kijken en zo kom ik in de buurt van wat hen aanspreekt en doe ik suggesties. En dan maar hopen dat ze gaan lezen.

Ik zou ze graag actuele literatuur laten lezen, maar het meeste wat verschijnt heeft meer dan tweehonderd bladzijden en dat vormt een drempel voor leerlingen. Als ik een dik en een dun boek voorstel, weet ik wat ze kiezen."

Wat is het doel?

"Een bepaalde basiskennis van de literatuurgeschiedenis, die ze laten zien door middel van de literatuurtoets. Daarin laten ze ook zien, dat ze de gelezen werken – meestal een gedicht, kort verhaal of uittreksel – begrepen hebben. Dat is in het Nederlands. Over het algemeen is de toets voor leerlingen die er wat minder voorstaan de kans om een mooi cijfer mee naar huis te brengen. Daarnaast bespreken we in het mondeling examen één boek dat ze zelfstandig hebben gelezen."

Welke boeken zijn populair?

"Dankzij Netflix was er dit jaar een revival van Im Westen nichts Neues, van Erich Maria Remarque. Tijdens het mondeling bleek soms wel dat ze dat niet hadden gelezen, maar alleen op Netflix hadden gezien. Er is wederom da komt altijd weer voorbij. Het boek over Hitler, die wakker wordt in Berlijn in het heden. Dat is een superleuk boek, maar wel moeilijk. Je moet er taalgevoel voor hebben en kennis van de maatschappij."

Is literatuuronderwijs geven moeilijk?

"Nee, ik vind het leuker dan andere disciplines uit het vak. Je kunt veel uit de cultuur laten zien, je kunt vertellen over de DDR en door middel van literatuur maak je dat levend. Het is wel lastig als je leerlingen er echt doorheen moet slepen. Dat je in de klas zó'n leuke tekst behandelt en de leerlingen kijken je alleen maar glazig aan. Maar over het algemeen doen leerlingen leuk mee. Als je grammatica uitlegt denken ze allemaal: oké, bij literatuur voer je echt gesprekken."

Hoeveel lees je zelf?

"Nu ik kleine kinderen heb, kom ik minder aan lezen toe dan ik zou willen. Ik was dit jaar mee op de klassieke reis en dat heeft me geïnspireerd om een boek te gaan lezen met klassieke verhalen in een nieuwe setting. Een Amerikaans boek, maar ik lees het in het Duits: Ich bin Circe van Madelyn Miller."

Ahmed Ennkilli, al bijna 30 jaar

Ahmed Ennkili is al zo'n dertig jaar conciërge op het USG. Reden om hem in deze jubileumeditie te interviewen. Wie is die man die onze kinderen zo goed kent en die ze op school helpt, steunt en in het gareel houdt? En we vroegen hem, we waren er toch, naar zijn favoriete films, gerechten en boeken.

TEKST: AARTI RAMPADARATH FOTO: MARTINJAN GAASBEEK

Hoe lang werk je al op deze school?

"Ik werk al bijna dertig jaar, om precies te zijn ruim 28 jaar, op deze school, met heel veel plezier. Ik vind de collega's fijn en de leerlingen ook. Ik vind het leuk kinderen te zien opgroeien. Soms ben ik streng, maar ik probeer wel altijd rechtvaardig te zijn. Ook probeer ik anderen goed te helpen of te ondersteunen."

Wil je daar meer over vertellen, over dat helpen?

"In mijn geloof, de islam, is zakat heel belangrijk. Dat is dat je geeft aan de armen of aan hen die het slecht hebben. Dat je ze niet vergeet, dat je aan hen denkt en hen helpt. Je hoeft niet veel te doen, wat je kunt is meegenomen. Maar het is wel belangrijk dat je je bewust bent van anderen. Ik ben lid van een moskee in Kanaleneiland. Het bestuur daar organiseert veel mooie dingen en we hebben een goede band met de burens. Tijdens de ramadan kwamen er dagelijks vijftig tot honderd bewoners van het AZC in de moskee bij elkaar. Alle mensen zijn daar van harte welkom. Iedereen is welkom, we kijken niet naar ras of kleur. Het geloof komt van binnenuit."

Past dat bij jou?

"Ik ben vrij met mensen. Genieten en delen vind ik belangrijk. Ook ben ik eerlijk en open. Ik durf nee te zeggen als het moet. Want altijd ja zeggen is ook niet goed. Dat is niet gezond."

Mijn collega's vind ik echt goed in hun vak en ze zijn aardige mensen. De leerlingen vind ik prachtig. Geweldig om hen te zien groeien. Mijn deur staat altijd open. Ik vind het belangrijk dat school een veilige plek is. Om dat te garanderen, moet er sprake zijn van eerlijkheid, openheid, samenwerken, naar elkaar luisteren. Deze school heeft een goede rector, prettige collega's en het is echt top met de dames van de administratie. Ik geniet van mijn werk hier."

Wat voor tips heb je voor ons?

"Hoe meer culturen we hebben, hoe beter. Wees gastvrij, luister naar elkaar, bouw samen dingen op. Uiteindelijk willen we allemaal hetzelfde, bijvoorbeeld een goed leven voor onze kinderen. Ik ben blij dat mijn vier kinderen in dit land een goede toekomst hebben. Ze moeten daarom de regels van dit land respecteren. Ik ben zelf zonder vader opgegroeid, omdat hij overleed toen ik jong was. Mijn moeder heeft mij en mijn zusjes onder zware omstandigheden alleen moeten opvoeden. Daar ben ik haar nog steeds zeer dankbaar voor. Ik probeer mijn zusjes in Marokko te helpen waar ik kan. En ik kan niet genoeg zeggen hoeveel mijn moeder voor mij heeft gedaan en voor mij betekent. Daarom vind ik dat vrouwen heel veel respect verdienen, voor alles dat ze meemaken."

Juist als je zelf veel hebt meegemaakt, weet je hoe belangrijk het is om te delen. Spullen, gezelschap. Onrechtvaardigheid is iets waar ik echt niet tegen kan. Daarom gaan mijn boeken- en filmtips over vluchtelingen."

conciërge op het USG

3 KIJKTIPS VAN AHMED

1. The Swimmers

2022 | Leeftijdsclassificatie: 16 | 2 u 15m

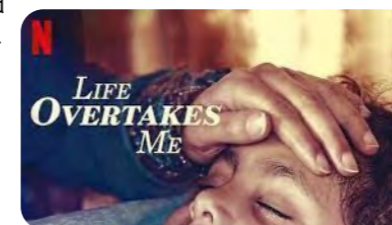
Film over twee jonge zussen die dankzij hun moed en zwemtalent de riskante reis van het door oorlog verscheurde Syrië tot aan de Olympische Spelen in Rio in 2016 tot een goed einde brengen.

2. Life Overtakes Me

2019 | Leeftijdsclassificatie: 12 | 40m

Documentaire over het terugtrekkingssyndroom, de comateuze toestand waarin getraumatiseerde vluchtelingen kinderen zich uit hun onzekere leven terugtrekken.

3. First They Killed My Father

2017 | Leeftijdsclassificatie: 16 | 2 u 16m

Een film over een vijfjarig meisje dat begint aan een barre tocht om te overleven tijdens de plotselinge opkomst en het schrikbewind van de Rode Khmer in Cambodja.

3 GERECHTENTIPS VAN AHMED

"Ik vind tajine echt heel lekker. Mijn top drie is simpel: tajine gehakt, tajine kip, tajine kalf. Bij tajine eet je samen en dat is heel gezellig. Je scheidt steeds bij en deelt het eten. Er zitten veel groenten in en er zijn ook veel mogelijkheden met tajine. Echt een familiegerecht."

3 LEESTIPS VAN AHMED:

1. Ik blijf bij je, Abbie Chalgoum (Prometheus, Amsterdam 2022)

Abbie Chalgoum is het toonbeeld van integratie en het leven lijkt hem toe te lachen. Maar in 2013 beleeft hij de donkerste nacht van zijn leven. Hij hoort stemmen in zijn hoofd en doet een zelfmoordpoging die hij ternauwernood overleeft. Want wat zijn buitencant niet laat zien, is het voortdurende gevecht om erbij te horen en de depressie die steeds meer bezit van hem neemt.

2. Tranen en troost: mijn dagelijkse belevenissen als vluchtelingenarts op Lampedusa, Pietro Bartolo & Lidia Tilotta (The House of Books, Amsterdam 2017)

Pietro Bartolo is de enige dokter op het Italiaanse 'vluchtelingen-eiland' Lampedusa. Dit is zijn persoonlijke verhaal, vermengd met de dramatische getuigenissen van vele mannen, vrouwen en kinderen die ontsnapten aan oorlog en uithongering.

3. Ik zal de laatste zijn: mijn strijd tegen de Islamitische Staat, Nadia Murad (Ambo|Anthos uitgevers, Amsterdam 2017)

Nadia Murad vertelt in detail over haar levensgevaarlijke vlucht naar de vrijheid uit handen van IS. Ondanks de verschrikkingen die ze heeft ondergaan, is ze strijdbaar. Ze wil IS aansprakelijk stellen voor genocide en misdaden tegen de mensheid. Haar advocaat is Amal Clooney. ■

Trots op de enquête van de ouderraad

Wat waren we trots toen we de resultaten van de driejaarlijkse enquête van de ouderraad ontvingen. De Inspectie mocht afgelopen zomer dan nog het oordeel 'goed' over het USG uitgesproken hebben, het is altijd spannend of het oordeel van leerlingen en ouders daarmee overeenkomt. Hun oordeel doet er immers minstens zo veel toe! Hoe geruststellend om na ingewikkelde coronajaren en de veranderingen in de dagindeling van ouders terug te krijgen dat zij tevreden zijn over het onderwijs dat we bieden. Niet alleen de resultaten stemmen trots. Minstens zo bijzonder is het feit dat er een enquête bestaat die voor en door ouders wordt afgenomen. Dat de ouderraad veel tijd en moeite steekt in het bevragen van de achterban en zo veel ouders gehoor geven aan die oproep, geeft aan hoe betrokken ouders zijn bij het USG.

'Als school een fijne plek is, dan komt leren en ontwikkelen haast vanzelf'

Uit de enquête, waarvan de resultaten in meer detail terug te vinden zijn op de website onder ouderraad, blijkt dat ouders zeer tevreden zijn over de kwaliteit van het onderwijs en docenten, over de sfeer en over het onderwijsaanbod. Maar het allermooiste resultaat is in mijn ogen dat 90% van de ouders aangeeft dat hun kind met plezier naar school gaat. Als school een fijne plek is om te zijn, dan komt dat leren en ontwikkelen haast vanzelf!

Natuurlijk zijn er ook aandachtspunten. Stress en prestatiedruk bijvoorbeeld. We prijzen ons gelukkig dat het aantal ouders dat dit als probleem benoemt, kleiner is dan drie jaar geleden, zeker gezien het feit dat de druk onder jongeren landelijk flink toegenomen is. Het blijft echter belangrijk dat we de toetsdruk beheersbaar houden en leerlingen leren omgaan met de prestatiedruk vanuit henzelf en hun omgeving. Daar plukken ze hun leven lang de vruchten van. Een tweede aandachtspunt is het contact tussen ouders en docenten. Misschien de nasleep van corona, maar wel een belangrijk punt om snel weer op het oude niveau te krijgen.

Uit de enquête blijkt duidelijk dat niet alleen wijzelf, maar ook ouders het belangrijk vinden dat we onze pijlers maatschappelijke vorming en persoonsvorming nog duidelijker vormgeven. Er gebeurt momenteel veel op dit gebied. Zo zijn de coördinatoren maatschappelijke vorming bezig om de drie richtingen binnen onze leerlijn maatschappelijke vorming (namelijk 'kritisch denken', 'respect & empathie' en 'diversiteit') nog steviger in ons onderwijs te verankeren én aanbod te ontwikkelen waarmee leerlingen actief vaardigheden kunnen ontwikkelen op deze gebieden. Komend schooljaar gaat er daarnaast gewerkt worden aan doorlopende leerlijnen in het mentoraat, de ontwikkeling van nieuw mentormateriaal en aan de opzet van een leerlijn samenwerken. Bovendien gaan we de activiteitenweken stapsgewijs doorontwikkelen naar themaweken: weken waarin vakoverstijgend en contextrijk aan thema's als 'duurzaamheid', 'geluk', 'wie ben ik?' en 'studeren' gewerkt gaat worden. Heel veel mooie ambities dus. De inspectie, ouders en leerlingen zijn weliswaar zeer tevreden over ons onderwijs, maar dat neemt niet weg dat we dat graag iedere dag nog een beetje mooier maken!

Stéphanie Bakker, rector USG